1264-0007/0

13.4.95

ARRETE DU GOUVERNEMENT DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE PORTANT CLASSEMENT COMME MONUMENT DE LA TOTALITE DE L'HOTEL COMMUNAL DE SCHAERBEEK SIS A SCHAERBEEK.

Le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale,

Vu l'ordonnance du 4 mars 1993 relative à la conservation du patrimoine immobilier, notamment les articles 22 et 23;

Vu l'arrêté du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale du 22 septembre 1994 ouvrant la procédure de classement comme monument de la totalité de l'Hôtel communal de Schaerbeek sis Place Colignon à Schaerbeek;

Vu l'avis du Collège des Bourgmestre et Echevins de la Commune de Schaerbeek émis le 8 novembre 1994;

Vu l'avis de la Commission Royale des Monuments et des Sites de la Région de Bruxelles-Capitale émis le 25 janvier 1995;

Vu l'avis de l'Inspecteur des Finances émis le 05 AVR. 1995

Sur proposition du Ministre de la Région de Bruxelles-Capitale ayant les Monuments et les Sites dans ses attributions,

Après en avoir délibéré,

ARRETE :

BESLUIT VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING HOUDENDE BESCHERMING ALS MONUMENT VAN DE TOTALITEIT VAN HET GEMEENTEHUIS VAN SCHAARBEEK GELEGEN TE SCHAARBEEK.

De Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

Gelet op de ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het onroerende erfgoed, inzonderheid op de artikels 22 en 23;

Gelet op het besluit van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 22 september 1994 houdende opening van de procedure tot bescherming als monument van de totaliteit van het Gemeenthuis van Schaarbeek, gelegen Colignonplein te Schaarbeek;

Gelet op het advies van het College van Burgemeester en Schepenen van de Gemeente Schaarbeek uitgebracht op 8 november 1994;

Gelet op het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest uitgebracht op 25 januari 1995;

Gelet op het advies van de Inspecteur van Financiën uitgebracht op 05 AVR. 1995

Op voordracht van de Minister van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest belast met Monumenten en Landschappen,

Na beraadslaging,

BESLUIT :

Article 1: Est classée comme monument, en raison de son intérêt historique et artistique, précisé dans la notice annexée au présent arrêté, la totalité de l'Hôtel communal de Schaerbeek sis Place Colignon à Schaerbeek, connu au cadastre de Schaerbeek, 10ème division, section E-A, 4ème feuille, parcelle n° 168 T 3.

Artikel 1: Wordt beschermd als monument, omwille van haar historische en artistieke waarde, zoals nader bepaald in de nota bijgevoegd aan het besluit, van de totaliteit van het Gemeenthuis van Schaarbeek, gelegen Colignonplein te Schaarbeek, bekend ten kadaster te Schaarbeek, 10de afdeling, sectie E-A, 4de blad, perceel nr 168 T 3.

Article 2: La zone de protection relative au monument décrit ci-dessus comprend les voiries, parties de voiries, ainsi que l'ensemble des parcelles ou parties de parcelles reprises dans le périmètre délimité sur le plan joint au présent arrêté.

Artikel 2: De vrijwaringszone met betrekking tot het hierboven vermelde monument betreft de wegen, gedeelten van de wegen evenals het geheel van de percelen of gedeelten van de percelen opgenomen in de omtrek, afgebakend op het plan in bijlage van dit besluit.

Bruxelles, le 13/4/95.

Brussel, 13/4/95.

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale.

De Minister-Voorzitter van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering.

Charles PICQUE

Le Ministre du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale, chargé du Logement, de l'Environnement, de la Conservation de la Nature, de la Politique de l'Eau et des Monuments et Sites.

De Minister van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, belast met Huisvesting, Leefmilieu, Natuurbehoud, Waterbeleid en Monumenten en Landschappen.

Didier GOSUIN

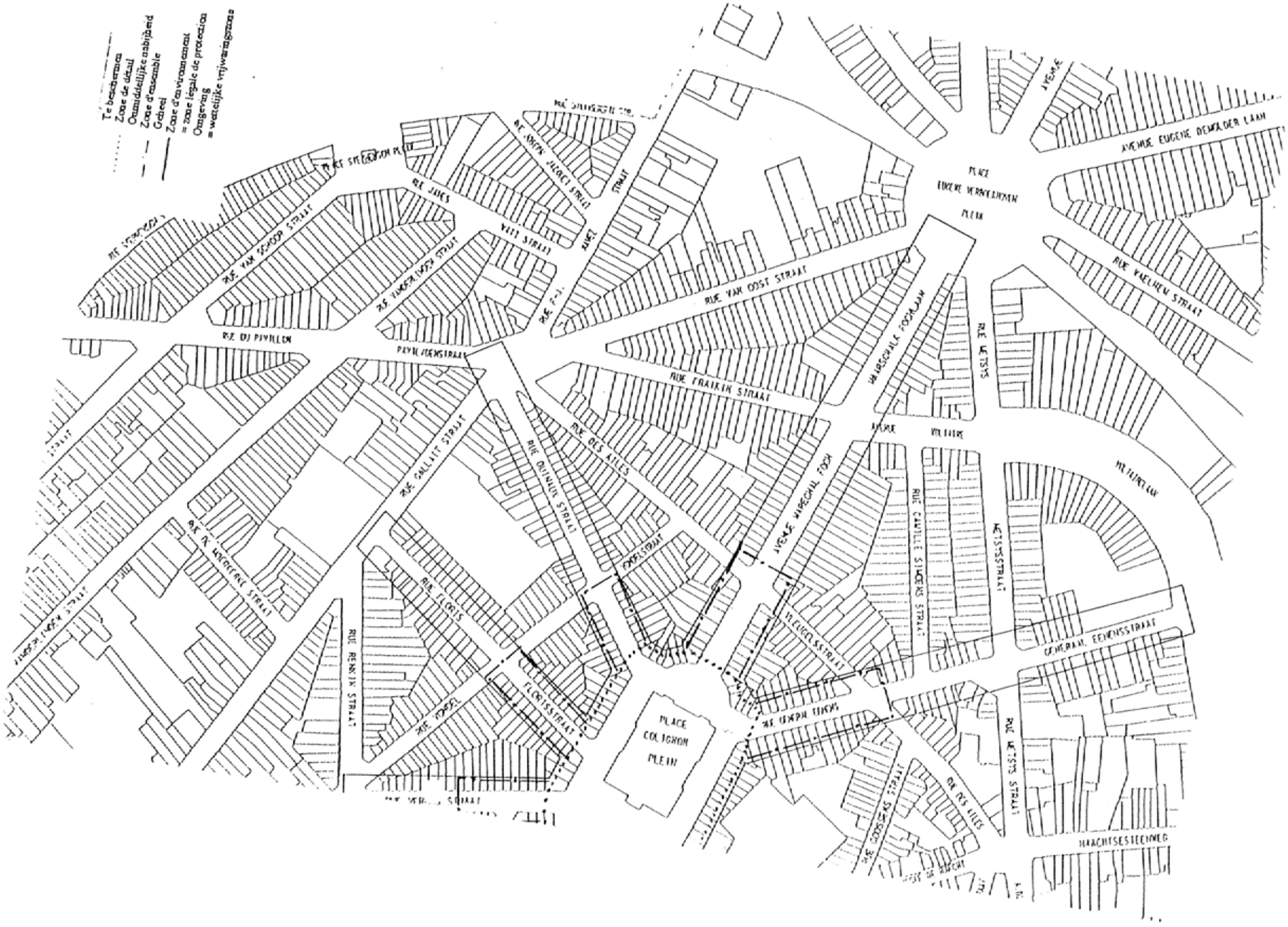
Te beschermen
Zone de détail
Onmiddellijke nabijheid
Zone d'ensemble
Geheel
Zone d'environnement
= zone légale de protection
Omgeving
= wettelijke vrijwaringszone
AVENUE EUGENE DEMOLDER LAAN
PLACE
EUGENE VERHAEGHEN
PLEIN
RUE VAN COST STRAAT
RUE FRAIKIN STRAAT
RUE DES AILES
RUE DU PAVILLON
PAVILJOENSTRAAT
RUE GALLAIT STRAAT
RUE DE MOERKERKE STRAAT
RUE FLORIS
RUE RENKIN STRAAT
FLORISSTRAAT
RUE VONDEL
RUE OUINAUX STRAAT
AVENUE MARECHAL FOCH
RUE CAMILLE SIMOENS STRAAT
METSYSSTRAAT
VLEUGELSSTRAAT
GENERAAL EENENSSTRAAT
RUE METSYS STRAAT
RUE GOOSSENS STRAAT
RUE DES AILES
HAACHTSESTEENWEG
PLACE
COLIGNON
PLEIN
RUE JAMES
WATT STRAAT
RUE VAN SCHOOR STRAAT
RUE VANDERLINDEN STRAAT
RUE F.-J.
RUE WAELHEM STRAAT
RUE METSYS
AVENUE
VOLTAIRE
VOLTAIRELAAN
HAARSCHALK FOCHLAAN

ARRETE DU GOUVERNEMENT DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE PORTANT CLASSEMENT COMME MONUMENT DE LA TOTALITE DE L'HOTEL COMMUNAL DE SCHAERBEEK SIS A SCHAERBEEK.

BESLUIT VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING HOUDENDE BESCHERMING ALS MONUMENT VAN DE TOTALITEIT VAN HET GEMEENTEHUIS VAN SCHAARBEEK GELEGEN TE SCHAARBEEK.

DESCRIPTION SOMMAIRE ET JUSTIFICATION DE L'INTERET SELON L'ARTICLE 2 1° DE L'ORDONNANCE DU 4 MARS 1993

BEKNOPTE BESCHRIJVING EN MOTIVERING VAN HET BELANG VOLGENS ARTIKEL 2 1° VAN DE ORDONNANTIE VAN 4 MAART 1993

Vu pour être annexé à l'arrêté du ...
13/4/95

Gezien om bij het besluit van 13/4/95 gevoegd te worden.

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale,

De Minister-Voorzitter van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

Charles PICQUE

Le Ministre du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale, chargé du Logement, de l'Environnement, de la Conservation de la Nature, de la Politique de l'Eau et des Monuments et Sites.

De Minister van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, belast met Huisvesting, Leefmilieu, Natuurbehoud, Waterbeleid en Monumenten en Landschappen.

Didier GOSUIN

PROPOSITION DE CLASSEMENT

Monument

Commune : SCHAERBEEK

Dénomination : Hôtel Communal

Adresse : Place Colignon

Référence cadastrale : Schaerbeek, 10e Division, Section E-A, 4e feuille, parcelle n° 168 T 3

Description sommaire :

Cet imposant Hôtel Communal de style "néo-renaissance flamande" a été construit sur les plans de Jules-Jacques Van Ysendijck de 1884 à 1887. Il fut restauré et considérablement agrandi après l'incendie de 1911 par Maurice Van Ysendijck, et inauguré une nouvelle fois le 21 juillet 1919.

Orientée vers la perspective de Sainte-Marie, la façade principale aligne sept larges travées sur trois niveaux : un soubassement ajouré, un rez de chaussée surélevé et un bel étage comprenant les salles d'apparat. La travée médiane est constituée par une tour quadrangulaire, devenant octogonale à partir de la terrasse surmontant le faîte de la toiture, et couronnée d'un bulbe. Elle est précédée par un perron et un porche débordant, traité en bossages comme le soubassement de pierre bleue.
Les baies géminées à croisées de chaque travée ont un encadrement harpé de pierre blanche, faisant ressortir les trumeaux et les allèges, animés par des motifs géométriques formés par l'appareil de briques rouges et noires. Au-dessus de la corniche à modillons, chaque travée est terminée par une lucarne pignon. La toiture d'ardoise est ajourée par deux rangées de petites lucarnes.
Pour les façades latérales et arrière, le traitement du parement est identique. Lors de l'agrandissement, la prolongation de la composition a été assurée par l'alternance de travées regroupées sous des pignons à gradins. En façade arrière, la façade pignon a été flanquée de deux tours en légère saillie.

L'intérieur a bénéficié d'un traitement aussi riche. Les matériaux en simili du premier hôtel communal ont été remplacés lors de la restauration par des matériaux nobles : plafonds et lambris en chêne, parements et pilastres de marbre. Les vitraux dessinés par Van Ysendijck ont été restitués. Outre les cabinets du Bourgmestre, des Echevins, la salle des pas perdus, des mariages, du Conseil et du Collège, ornées souvent de cheminées monumentales de style néo-renaissance, il faut mentionner le hall

des guichets, oeuvre de style italianisant de Maurice Van Ysendijck, remarquable par ses dimensions, son décor et sa verrière.

Intérêt présenté par le bien selon les critères définis à l'article 2, 1° de l'ordonnance du 4 mars 1993 relative à la conservation du patrimoine immobilier :

Intérêt historique :

La construction de l'hôtel communal schaerbeekois a été déterminante pour le développement de l'urbanisation de la commune jusqu'en 1914. Le choix de l'implantation a confirmé le tracé d'un axe perspectif partant de l'Eglise Royale Sainte-Marie, et jalonné par la place Lehon, la Place Colignon, la place Verboeckhoven pour s'achever à la gare de Schaerbeek, place Princesse Elisabeth.

L'importance de l'effort consenti par la commune, les fastes et la solennité qui entourèrent chacune des inaugurations de l'édifice en 1887 et en 1919 sont révélatrices de l'état d'esprit des jeunes communes de l'agglomération bruxelloise au XIXe siècle, soucieuses d'affirmer leur autonomie et d'exprimer dans la construction de bâtiments publics l'optimisme qu'un fulgurant essor démographique engendrait auprès de leurs édiles.

Sur le plan de l'histoire des mentalités, il faut remarquer que Le recours au style éclectique dit "néo-renaissance flamande" a une valeur symbolique en ce qu'il constituait, aux yeux de ses propagandistes en architecture publique, la meilleure illustration de la gloire du pouvoir communal; la référence à une sorte d'âge d'or historique et culturel. Par sa monumentalité et la richesse de son décor, l'Hôtel Communal de Schaerbeek marque l'apogée de ce courant d'inspiration romantique.

L'intérêt artistique réside à la fois dans la qualité de l'oeuvre de Van Ysendijck Père, qui a réalisé ici son oeuvre la plus accomplie et la plus monumentale, et aussi dans le travail de restauration et d'amplification conçu par son fils Maurice, prolongeant et développant avec panache les choix esthétiques de son père, sans que, toutefois, ceux-ci n'apparaissent anachroniques dans leur réalisation.

VOORSTEL TOT BESCHERMING

Monument

Gemeente : Schaarbeek

Benaming: Gemeentehuis

Adres: Colignonplein

Kadastrale referentie: Schaarbeek, 10de Afdeling, Sectie E-A, 4de blad, perceel nr. 168 T3

Beknopte beschrijving

Dit indrukwekkend gemeentehuis in 'Vlaamse neorenaissance' werd van 1884 tot 1887, volgens de plannen van Jules-Jacques Van Ysendijck gebouwd. Het werd na de brand van 1911 gerestaureerd en aanzienlijk uitgebreid door Maurice van Ysendijck en opnieuw ingehuldigd op 21 juli 1919.

Gelegen in het perspectief van de Heilige Maria-kerk, bestaat de hoofdgevel uit zeven brede traveën op drie niveaus; en onderbouw met vensteropeningen, een verhoogde gelijkvloerse verdieping en een bel-etage die de feestzalen bevat. De middentravee bestaat uit een vierhoekige toren, die achthoekig wordt eens men op het terras dat boven de nok van het dak uitsteekt is en afgewerkt is als een peerspits. Deze travee wordt voorafgegaan door een perron en een uitspringende inrijpoort, dat met bossages werd behandeld en evenals de onderbouw van blauwe steen is.
De dubbele vensters met kruiskozijnen op elke travee hebben een vertande omlijsting van zandsteen, waardoor de middelste steunpilaar en de borstweringen, versierd met geometrische motieven die gevormd worden door lagen zwarte en rode bakstenen, beter in het oog springen. Boven de lijst met neuten, eindigt elke travee op een puntgevel met dakraam. Het dak van leisteen wordt door twee rijen kleine venstertjes gekenmerkt.
Voor de zij- en achtergevels, is de behandeling van de bedekking hetzelfde. Bij de vergrotingswerken, kreeg de samenstelling een zelfde behandeling door de afwisseling van gegroepeerde traveeën onder trapgevels. Voor de achtergevel is de gevel geflankeerd door twee torens die lichtjes uitspringen.

Binnenin heeft het gebouw een even rijke versiering. De materialen in simili van het eerste gemeentehuis werden vervangen bij de herstellingswerken door edele materialen: plafonds en lambrizeringen van eik, bedekking en pilasters van marmer. De glasramen van de hand van Van Ysendyck werden opnieuw aangebracht. Naast het kabinet van de Burgemeester, de Schepenen, de wachtzaal, de trouwzaal, de Raadzaal van het Gemeentelijk College, vaak versierd met monumentale schouwen in neorenaissance-stijl, moet de lokettenhal zeker vermeld worden, een werk in een naar Italiaans neigende stijl van Maurice Van Ysendijck die opmerkelijk blijft door haar afmetingen, haar decorum en haar glazen dak.

Belang van het goed volgens de [illegible]
paragraaf 1 van de Ordonnantie van 4 maart 1993, met betrekking tot de bescherming van het onroerend erfgoed:

Historisch belang:
De bouw van het gemeentehuis van Schaarbeek was doorslaggevend voor de ontwikkeling van de stedebouwkundige uitbreiding van de gemeente tot in 1914. De keuze van de plaats van inplanting heeft de aanleg van een perspectiefas vertrekkende van de Koninklijke Sint-Maria-kerk en die zich over het Lehonplein, het Colignonplein, het Vanbroeckhovenplein uitstrekt om daar te eindigen bij het station van Schaarbeek, op het Prinses Elisbethplein, bevestigd.

Het belang van de inspanning die de gemeente op zich wilde nemen, de feestelijkheden en plechtigheid die elke inhuldiging van 1887 en 1919 omgaf vormen een duidelijk beeld van de geest van de jonge gemeenten uit de Brusselse agglomeratie in de XIXde eeuw, die erg bezorgd waren om hun autonomie te bevestigen en duidelijk te maken door het bouwen van openbare gebouwen welk optimisme de versnellende demografische groei bij hun verkozenen wekte.

Op het gebied van de geschiedenis der mentaliteiten dient er opgemerkt te worden dat beroep doen op een eclectische stijl, de zogenoemde "Vlaamse necrenaissance" een symbolische waarde heeft en dat dit, in de ogen van haar voorstanders voor openbare gebouwen, de beste uiting van de glorie en van de gemeentelijke macht kon zijn. Door het monumentale en de rijkdom van zijn decor, vormt het Gemeentehuis van Schaarbeek het hoogtepunt van deze stroming die bij het romantisme aanleunt.

Het artistiek belang schuilt zowel in de kwaliteit van het werk van Van Ysendijck Vader, die hier zijn meest afgewerkte en meest monumentale oeuvre heeft volbracht als in het restauratie en vergrotingswerk van zijn zoon Maurice, die geestdriftig de esthetische keuzes van zijn vader heeft verdergezet en uitgewerkt, zonder dat deze evenwel anachronistisch in hun uitwerking zouden lijken.

ARRETE DU GOUVERNEMENT DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE PORTANT CLASSEMENT COMME MONUMENT DE LA TOTALITE DE L'HOTEL COMMUNAL DE SCHAERBEEK SIS A SCHAERBEEK.

BESLUIT VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING HOUDENDE BESCHERMING ALS MONUMENT VAN DE TOTALITEIT VAN HET GEMEENTEHUIS VAN SCHAARBEEK GELEGEN TE SCHAARBEEK.

DELIMITATION DE LA ZONE DE PROTECTION

AFBAKENING VAN DE VRIJWARINGSZONE

Vu pour être annexé à l'arrêté du ...

13/4/95

Gezien om bij het besluit van 13/4/95 gevoegd te worden.

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale,

De Minister-Voorzitter van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

Charles PICQUE

Le Ministre du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale, chargé du Logement, de l'Environnement, de la Conservation de la Nature, de la Politique de l'Eau et des Monuments et Sites.

De Minister van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, belast met Huisvesting, Leefmilieu, Natuurbehoud, Waterbeleid en Monumenten en Landschappen.

Didier GOSUIN

RUE LEFRANCO STRAAT
RUE DE LA MARNE STRAAT
RUE BRICHAUT STRAAT
RUE VANDEMEYER STRAAT
RUE DE LOCHT STRAAT
RUE VANDERMEERSCH
RUE RUBENS
RUE GALL
VONDEL STRAAT
RUBENSSTRAAT
RUE DE LA POSTE
POSTSTRAAT
RUE RENKIN STRAAT
RUE ROYALE-STE-MARIE
PLACE LEMON PLEIN
RUE EMMANUEL HIEL ST
RUE RUBENS
KONINKLIJKE-STE-MARIASTRAAT
RUE DE LOCHT STRAAT
RUE HANCART STRAAT
R.F. FRANCOIS DEGREEF STR.
RUE ROYALE-STE MARIE
HAACHTSESTEENWEG
CHAUSSEE DE HAECHT
RUE DE LA RUCHE
RUE DE L'EST
OOSTSTRAAT
BIJENKORFSTRAAT
AVENUE LOUIS BERTRAND LAAN
CHAUSSEE DE HAECHT
RUE CREUSE HOLLESTRAAT
RUE JENATZY STRAAT
RUE HENRI BERGE STRAAT
RUE DE BRUXELLES STR.
RUE VOGLER STRAAT
RUE ERNEST LAINE STRAAT
JOSAPHATSTRAAT
RUE JOSEPH BRAND STRAAT
RUE HERMAN
BERMANSTRAAT
RUE KESSELS STRAAT
RUE EDOUARD
LOUIS BERTRAND LAAN
AV. LOUIS BERTRAND LAAN
RUE TENIERS STRAAT
R.DE JERUSALEM STR.
PLACE ROUSSEAU PLEIN
RUE ERNEST LAI